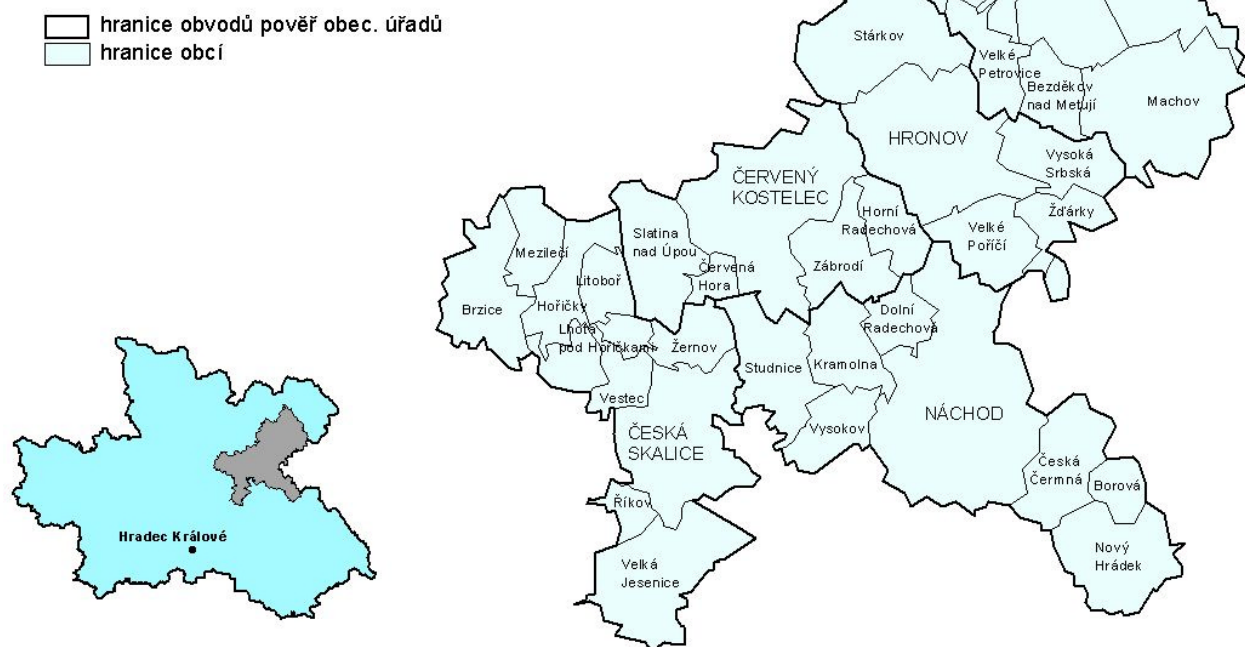

Administrativní mapa správního obvodu

Náchod (stav k 1.1.2003)

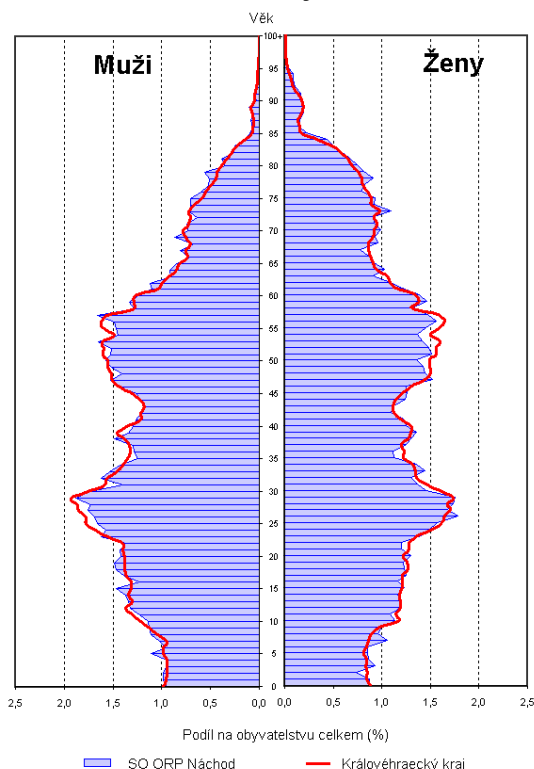

Správní obvod Náchod leží v **severovýchodní části** Královéhradeckého kraje. Východní hranici tvoří státní hranice s Polskem, s nímž je spojen přes **silniční celní přechod Náchod–Kudowa Slone**. Na jihu sousedí s obcemi správního obvodu Dobruška, Nové Město nad Metují, na západě s obcemi správního obvodu Jaroměř a Dvůr Králové nad Labem a na severu s obcemi správního obvodu Trutnov a Broumov. Správní území zahrnuje **celkem 36 obcí**, to je třetí nejvyšší počet v rámci kraje. Na celkovém počtu obyvatel se podílí více než jednou desetinou, na území kraje více než sedmi procenty. Ve městech **Náchod, Červený Kostelec, Česká Skalice, Hronov a Police nad Metují** žilo k 31.12. 2003 téměř 75 procent obyvatel správního obvodu. Lesy se rozkládají na 30 procentech a zemědělská půda tvoří přes 57 procent území správního obvodu.

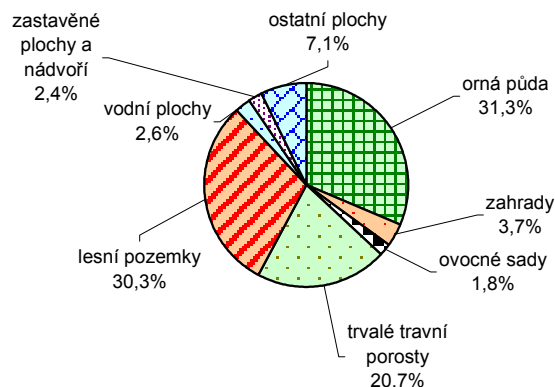
Náchodsko leží mezi Krkonošemi a Orlickými horami, podél středního toku **řeky Úpy** a podél toku **řeky Metuje**. Hluboko pod povrchem Polické křídové pánve proudí nejčistší voda, jejíž zásoby tvoří zdejší významné přírodní bohatství. V katastru města Náchoda se nachází **lázně Běloves** s minerálním pramenem Ida. Jen málo míst v naší vlasti bylo tak častým dějištěm románů našich spisovatelů jako je tento kraj, úzce spjatý s národními klasiky Boženou Němcovou a Aloisem Jiráskem. Je to kraj s mnoha přírodními krásami i architektonickými památkami. Nejvyhledávanější je Národní přírodní památka Babiččino údolí v Ratibořicích, často navštěvované je středisko vodních sportů a letní rekreace – **vodní nádrž Rozkoš** u České Skalice. Veřejnosti přístupné jsou renesanční zámky v Náchodě a Ratibořicích. Z církevních památek stojí za shlédnutí kostely v Červeném Kostelci a Polici nad Metují. Na kopcích nad Náchodem se nachází ojedinělý komplex vojenského opevnění z roku 1938 Dobrošov.

Správní obvod je **hustě zalidněn**, hustota obyvatelstva je druhá nejvyšší v kraji. Má i **druhý nejvyšší podíl městského obyvatelstva**. Věkovým průměrem i indexem stáří patří obyvatelstvo ke starším v kraji. Přírozený úbytek obyvatelstva v letech 1991–2003 byl kompenzován přírůstkem obyvatelstva stěhováním do správního obvodu, takže celkový přírůstek obyvatelstva byl v tomto období nulový.

Věková struktura obyvatelstva 2003

Struktura pozemků

Obyvatelstvo podle věku k 31. 12. 2003

	Celkem	Muži	Ženy
Celkem	61 407	29 687	31 720
0 - 14	9 597	4 913	4 684
15 - 64	42 395	21 107	21 288
65 +	9 415	3 667	5 748
Index stárí ¹⁾	98,1	74,6	122,7
Průměrný věk	40,0	38,3	41,6

¹⁾ počet osob ve věku 65 + na 100 dětí ve věku 0 - 14 let

Základní demografické údaje

	Živě narození	Zemřelí	Přirozený přírůstek	Přírůstek stěhováním	Celkový přírůstek	Sňatky	Rozvody	Potraty	Střední stav obyvatel
1991	751	820	-69	122	53	439	178	.	61 378
1992	715	802	-87	169	82	432	174	506	61 445
1993	687	737	-50	81	31	382	209	416	61 502
1994	633	730	-97	127	30	369	213	406	61 532
1995	625	718	-93	104	11	327	188	337	61 553
1996	634	666	-32	161	129	320	192	356	61 623
1997	559	727	-168	70	-98	328	191	310	61 638
1998	591	694	-103	139	36	343	190	328	61 607
1999	558	714	-156	154	-2	337	173	295	61 624
2000	575	658	-83	39	-44	374	153	275	61 601
2001	521	705	-184	-71	-255	339	173	230	61 502
2002	559	699	-140	244	104	305	222	259	61 426
2003	558	699	-141	70	-71	311	182	264	61 443

Obyvatelstvo a domy v retrospektivě (SLDB – podle územní struktury platné k 1. 3. 2001)

	1869	1880	1890	1900	1910	1921	1930	1950	1961	1970	1980	1991	2001
Počet obyvatel celkem	57 626	58 579	63 349	70 239	76 680	67 070	70 507	62 322	63 084	62 050	63 270	61 330	61 600
v sídle SO ORP	6 757	7 057	10 481	15 138	18 302	16 807	18 649	18 562	18 846	19 729	20 713	20 712	21 400
Počet domů ¹⁾ celkem	8 081	8 361	8 535	9 183	10 068	10 701	12 329	13 729	12 314	12 061	11 954	11 650	11 852
v sídle SO ORP	826	845	933	1 165	1 343	1 513	2 061	2 694	2 550	2 548	2 624	2 586	2 699

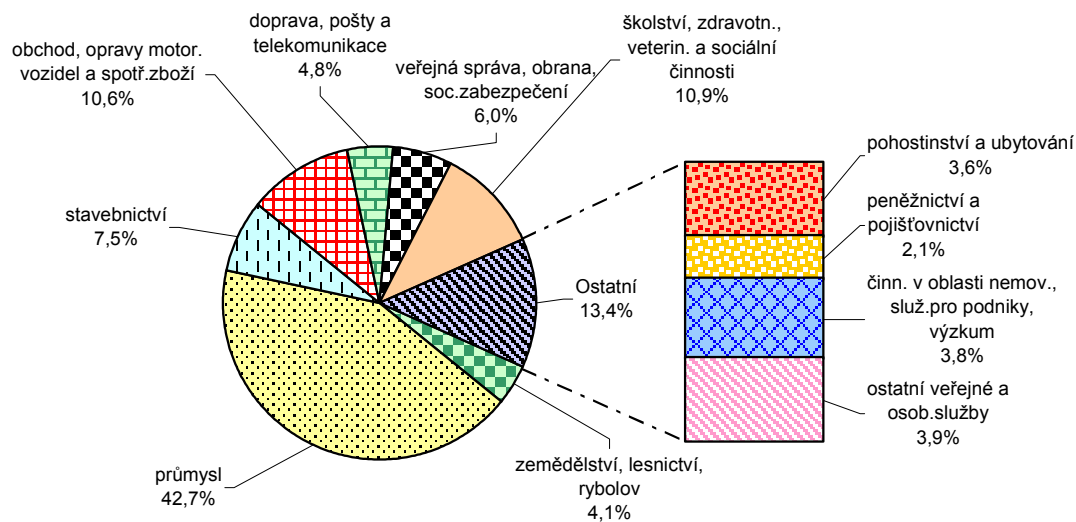
¹⁾ do roku 1950 uvedeny domy celkem, v letech 1961 až 2001 pouze domy trvale obydlené

Ekonomická aktivita obyvatelstva podle výsledků sčítání lidu, domů a bytů

	Ekonomicky aktivní celkem	v tom				Ekonomicky neaktivní celkem	z toho		Nezjištěná ekonomická aktivita
		zaměstnané osoby			neza- městnaní		nepracující důchodci	děti, žáci, studenti, učni a ostatní závislé osoby	
		celkem	z toho						
			pracující důchodci	ženy na mateřské dovolené ¹⁾					
Správní obvod celkem									
Celkem 1991	32 023	31 564	2 349	1 959	459	29 307	12 874	16 233	-
v %	100,0	98,6	7,3	6,1	1,4	100,0	43,9	55,4	x
Celkem 2001	30 640	29 050	1 318	415	1 590	30 623	14 312	14 530	337
v %	100,0	94,8	4,3	1,4	5,2	100,0	46,7	47,4	x
v tom:									
muži	16 755	15 907	602	-	848	12 791	5 267	7 445	195
ženy	13 885	13 143	716	415	742	17 832	9 045	7 085	142
Sídlo správního obvodu									
Celkem 1991	11 086	10 905	866	676	181	9 626	4 089	5 471	-
v %	100,0	98,4	7,8	6,1	1,6	100,0	42,5	56,8	x
Celkem 2001	10 720	10 066	473	147	654	10 489	4 760	5 144	191
v %	100,0	93,9	4,4	1,4	6,1	100,0	45,4	49,0	x
v tom:									
muži	5 690	5 345	206	-	345	4 382	1 676	2 676	110
ženy	5 030	4 721	267	147	309	6 107	3 084	2 468	81

¹⁾ v roce 1991 včetně osob na další mateřské dovolené (do 3 let věku dítěte) a osob pobírajících rodičovský příspěvek

Struktura ekonomicky aktivního obyvatelstva podle odvětví (ze zjištěných odvětví; SLDB 2001)

Nezaměstnanost k 31. 12. 2003

	Uchazeči o zaměst- nání celkem	z toho (%)			Index počtu uchazečů 2003/2002 (%)	Volná pracovní místa	Počet uchazečů na 1 volné místo	Registrovaná míra nezaměstnanosti (%) ¹⁾		
		ženy	absolventi a mladiství	osoby se změněnou pracovní schopností				2002	2003	
									celkem	ženy
Celkem	2 132	48,6	12,9	11,6	116,6	411	5,2	5,97	6,96	6,54
Sídlo SO ORP	886	47,7	11,1	11,5	121,4	226	3,9	6,81	8,26	8,41

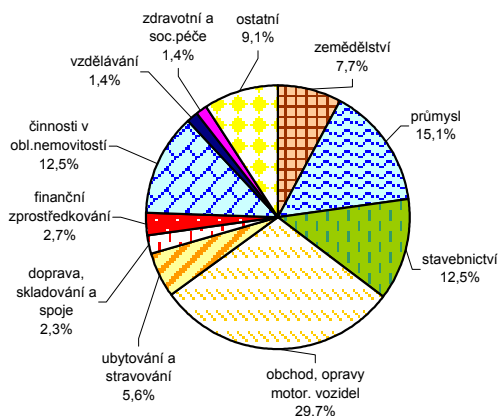
¹⁾ registrovaná míra nezaměstnanosti je počítána na počet ekonomicky aktivních podle SLDB k 1. 3. 2001

Ekonomické subjekty se sídlem na území správního obvodu k 31. 12. 2003

Ekonomické subjekty podle počtu zaměstnanců

Počet zaměstnanců	Počet subjektů celkem	v tom			
		v sídle správního obvodu		v ostatních obcích	
		celkem	podíl (%)	celkem	podíl (%)
Celkem	13 638	5 173	100,0	8 465	100,0
neuvedeno	2 657	1 077	20,8	1 580	18,7
bez zaměstnanců	6 358	2 313	44,7	4 045	47,8
1 - 5	4 090	1 566	30,3	2 524	29,8
6 - 19	345	141	2,7	204	2,4
20 - 99	154	62	1,2	92	1,1
100 - 499	28	9	0,2	19	0,2
500 - 999	6	5	0,1	1	0,0
1 000 a více	-	-	x	-	x

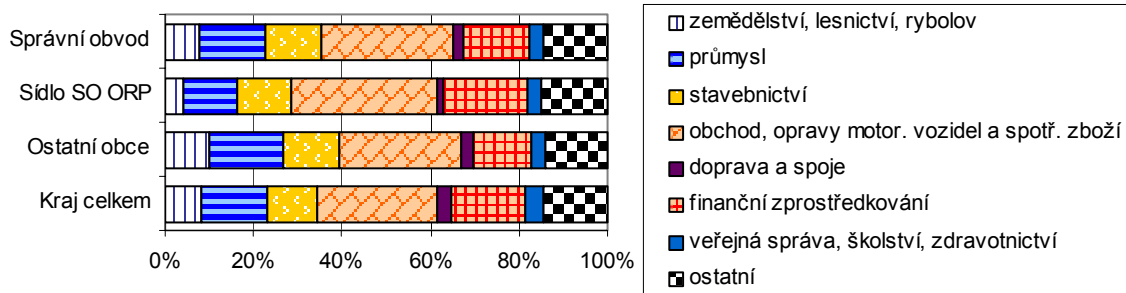
Struktura podle odvětví činnosti

Ekonomické subjekty podle právní formy

	Počet subjektů celkem	v tom			
		v sídle správního obvodu		v ostatních obcích	
		celkem	podíl (%)	celkem	podíl (%)
Celkem	13 638	5 173	100,0	8 465	100,0
z toho:					
fyzické osoby	11 425	4 156	80,3	7 269	85,9
z toho: zapsané v obchodním rejstříku	123	63	1,5	60	0,8
obchodní společnosti	1 029	493	9,5	536	6,3
z toho: akciové společnosti	58	33	6,7	25	4,7
družstva	47	21	0,4	26	0,3
státní podniky	6	5	0,1	1	0,0

Struktura subjektů podle odvětví činnosti

Největší zaměstnavatelé

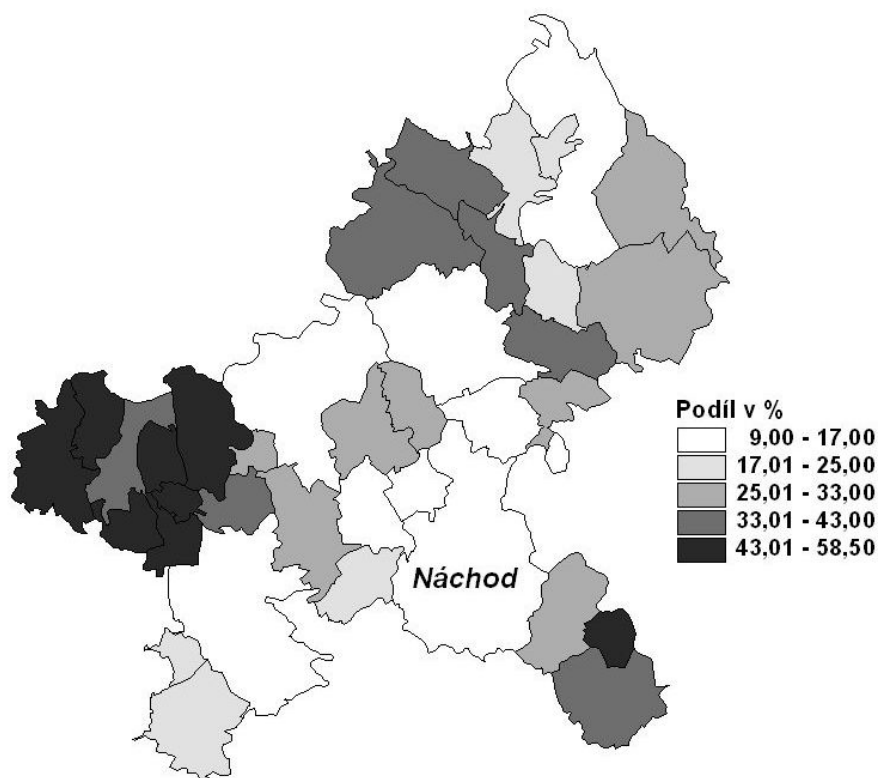
Název	Převažující činnost
TEXTONNIA CZECH, spol. s r.o. Hronov	úprava a spřádání textilních vláken
Sněžka, výrobní družstvo Náchod	výroba nábytku
Pekárny a cukrárny Náchod, a.s.	výroba potravinářských výrobků
ATAS elektromotory Náchod a.s.	výroba elektrických strojů a zařízení
TEPNA A.S. Náchod	tkaní textilií
Oblastní nemocnice Náchod	zdravotnictví

Bytový fond podle výsledků sčítání lidu, domů a bytů

		Trvale obydlené byty					Neobydlené byty		
		celkem	z toho byty		na 1 000 obyvatel ¹⁾	na 100 cenzových domácností	celkem	podíl na bytovém fondu celkem	na 1 000 obyvatel ¹⁾
			v rodinných domech	v bytových domech					
Správní obvod celkem	1991	22 547	12 343	9 935	367,6	92,7	3 231	12,5	52,7
	2001	23 064	12 710	10 038	374,4	90,8	4 604	16,6	74,7
	rozdíl	517	367	103	6,8	-1,9	1 373	2) ²⁾ 4,1	22,1
	rozdíl v %	2,3	3,0	1,0	x	x	42,5	x	x
Sídlo správního obvodu	1991	7 659	2 463	5 072	369,8	91,0	484	5,9	23,4
	2001	8 217	2 608	5 522	384,0	90,8	861	9,5	40,2
	rozdíl	558	145	450	14,2	-0,2	377	2) ²⁾ 3,5	16,8
	rozdíl v %	7,3	5,9	8,9	x	x	77,9	x	x

¹⁾ v SLDB 2001 včetně cizinců s dlouhodobým pobytem²⁾ v procentních bodech

Podíl neobydlených bytů na bytech celkem v roce 2001

Vybrané ukazatele bytové výstavby

	Dokončené byty celkem	z toho			Průměrná obytná plocha 1 dokončeného bytu v m ²	Průměrná hodnota dokončené stavby v tis. Kč ¹⁾	Zrušené byty celkem
		v rodinných domech	v bytových domech	v nástavbách, přístavbách a vestavbách			
1997	79	49	-	30	62,5	1 178	29
1998	201	37	130	34	48,6	4 149	38
1999	193	67	28	22	52,8	2 368	26
2000	155	86	17	43	67,4	1 853	19
2001	201	62	27	30	49,8	2 315	13
2002	130	58	-	24	64,8	2 167	12
2003	184	69	50	35	58,9	2 689	17

¹⁾ hodnota stavby je uvedena bez hodnoty pozemku

Obyvatelstvo ve věku 15 a více let podle pohlaví a nejvyššího ukončeného vzdělání
podle výsledků sčítání lidu, domů a bytů

	1991			2001		
	celkem	muži	ženy	celkem	muži	ženy
Obyvatelstvo celkem	48 853	23 011	25 842	51 408	24 537	26 871
v tom se vzděláním (v %):						
základní včetně neukončeného	32,4	23,0	40,8	22,2	15,7	28,1
střední odborné bez maturity vč. vyučených	37,9	45,6	31,0	40,7	47,3	34,7
úplné střední odborné s maturitou ¹⁾	3,7	2,9	4,3	4,4	3,3	5,5
úplné střední odborné s maturitou vč. vyučených s maturitou	19,4	20,6	18,3	21,4	21,8	20,9
nástavbové studium	.	.	.	2,4	1,7	3,0
vyšší odborné	0,2	0,3	0,1	1,2	1,2	1,2
vysokoškolské	4,7	6,1	3,4	6,4	7,7	5,2
bez vzdělání	0,4	0,2	0,6	0,4	0,2	0,5
nezjištěno	1,4	1,3	1,5	1,0	1,1	0,9

¹⁾ v roce 1991 včetně vyučených s maturitou

Postavení správního obvodu v kraji ve vybraných ukazatelích (kraj = 100 %)

